

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

YTTRANDE
2025-06-12

Ärendenummer
NV-25-030425

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar (KN2024/01912)

Sammanfattning

Naturvårdsverket bedömer att förslaget om lag om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar i vissa avseenden är förbättrat i förhållande till det tidigare förslaget om lag om principbeslut i SOU 2025:7.

Flera av Naturvårdsverkets ställningstaganden i yttrandet över SOU 2025:7 kvarstår dock.¹ Naturvårdsverket anser att förslagen fortsatt inte leder till att effektivisera processen.

Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

Övergripande

Promemorian innehåller förslag till grundläggande lagstiftning gällande hur prövning av kärntekniska anläggningar ska ske. Förslagen innebär en helt ny reglering med ett flertal nya frågeställningar. En längre remisstid hade möjliggjort en mer fullständig analys av förslagen.

Naturvårdsverket kan konstatera att ett antal av våra synpunkter gällande delbetänkandet *Ny kärnkraft i Sverige – effektivare tillståndsprövning och ändamålsenliga avgifter* (NV-00475-25) har hanterats i den remitterade promemorian, till exempel avseende vilka aktör som ska ta fram den strategiska miljöbedömningen och synpunkterna angående Århuskonventionen.

Eftersom den nuvarande remissen endast rör en del av förslagen i delbetänkandet har Naturvårdsverket inte fullt ut kunnat överblicka vilka av synpunkterna i det tidigare yttrandet som har tagits om hand och inte. Naturvårdsverket hänvisar därmed även till det tidigare remissyttrandet.

¹ NV-00475-25

Förslag till lag om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar (avsnitt 2.1)

Naturvårdsverket anser att förslaget om lag om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar i vissa avseenden är förbättrat i förhållande till det tidigare förslaget om lag om principbeslut.

Naturvårdsverket bedömer att promemorians förslag om en lag om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar bättre följer SMB-direktivet² jämfört med utredningens förslag om lag om principbeslut. Därtill, eftersom bedömningen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken inte föreslås vara bindande vid den senare prövningen enligt miljöbalken, ser Naturvårdsverket inte heller något hinder när det gäller förslagets förenlighet med MKB-direktivet³.

Vad avser förslagets bidrag till att effektivisera processen bedömer Naturvårdsverket dock att de synpunkter som lyftes fram i det tidigare yttrandet fortfarande är relevanta. Vidare är det tveksamt om det nya förslaget, där det föreslås att det ska vara frivilligt att ansöka om regeringens godkännande, når målet med effektivare tillståndprocesser med tydlighet och kortare ledtider. Naturvårdsverket ser i och för sig inget rättsligt hinder mot prövning i två parallella system. Det riskerar dock att ge upphov till tillämpningssvårigheter.

Naturvårdsverket konstaterar att frågan om hur det nya förslaget kommer kunna tillgodose Esbokonventionens protokoll inte är belyst i promemorian. Naturvårdsverket bedömer dock att Esbokonventionen och protokollet sannolikt kommer kunna uppfyllas inom ramen för den föreslagna nya lagen.

9 § i den föreslagna lagen

Naturvårdsverket bedömer att hänvisningen till 4 kap. 8 § miljöbalken bör utgå i den föreslagna bestämmelsen i 9 § första stycket. Som Naturvårdsverket uppfattar förslaget är avsikten inte att någon Natura 2000-prövning ska ske vid vare sig antagandet av planen för kärntekniska anläggningar eller vid regeringens godkännande av den kärntekniska anläggningen. Hänvisningen till 4 kap. 8 § miljöbalken innebär dock att en bedömning enligt den bestämmelsen ska ske. Om markanvändningen visar sig kunna påverka miljön i ett Natura 2000-område, kommer det inte vara möjligt att tillåta verksamheten enligt 4 kap. 8 § miljöbalken innan en fullständig prövning enligt 7 kap. 28 a–29 §§ miljöbalken har gjorts. Det saknar då betydelse att det av promemorian framgår att bedömningen enligt 3 kap. och 4 kap. 1–8 §§ miljöbalken inte är bindande i förhållande till prövningar enligt miljöbalken.

Naturvårdsverket ifrågasätter, liksom i det tidigare remissyttrandet, om det i samtliga fall går att göra de bedömningar som krävs enligt 3 och 4 kap. miljöbalken gällande möjlig påverkan eller skada på naturvärden eller naturmiljön, innan ett nödvändigt Natura 2000-tillstånd är på plats. Det framgår till exempel av 3 kap. 3 § miljöbalken att mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. Det kan inte uteslutas att vissa Natura

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan.

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/52/EU av den 16 april 2014 om ändring av direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt.

2000-områden utgör sådana mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt.

Naturvårdsverket motsätter sig den föreslagna bestämmelsen i 9 § andra stycket, om att det ska krävas en ansökan om regeringens godkännande för att regeringen ska få anta en plan för kärnteknisk anläggning. Det beror på att Naturvårdsverket, som beskrivits i det tidigare yttrandet, förespråkar en övergripande planering snarare än en ordning där planläggning får ske endast om sökanden tar initiativ till en viss lokalisering. En plan för kärntekniska anläggningar bör kunna initieras på flera sätt.

14 § i den föreslagna lagen

Naturvårdsverket bedömer att det bör framgå av bestämmelsen att regeringens bedömning avseende förenlighet med 3 kap. och 4 kap. 1–8 §§ miljöbalken inte heller är bindande vid den senare prövningen enligt miljöbalken. Av författningskommentaren till 9 § framgår att det är avsikten, och Naturvårdsverket anser att det tydligt behöver framgå även av författningstexten.

Förslag till ändringar i miljöbalken och övriga lagar (avsnitt 2.2–2.5)

Naturvårdsverket delar bedömningen att följdändringar behöver göras i miljöbalken och andra lagar för det fall att förslaget till ny lag om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar ska genomföras på det sätt som föreslås i promemorian. Naturvårdsverket har inga synpunkter på de föreslagna bestämmelserna.

Beslut om detta yttrande har fattats av ställföreträdande generaldirektören Maria Ohlman efter föredragning av avdelningschefen Marie Uhrwing.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit enhetscheferna Nanna Wikholm och Karolina Ardesjö Lundén, miljöjuristerna Elin Källgren Thyr och Lina Tengvar samt handläggarna Maria Bond, Lena Odeberg och Åsa Blomster.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Maria Ohlman

Marie Uhrwing

Kopia till:
kn.cks.remisser@regeringskansliet.se